

ΕΘΝΟΥΣ

10 ΔΕΚ. 1954

ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΦΡΩΝΙΣ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ - ΜΕΝΕΓΑΚΗ - ΚΩΣΤΑ ΛΙΝΑΚΗ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η αίθουσα της οδού Χρήστου Λαδά φιλοξενεί από την περασμένη Πέμπτη 60 περίπου έργα (τερακότες, χαλκίνα και σφουρημάτα) της κ. Φρώνης Ευθυμιάδη-Μενεγάκη.

Η έκθεση έχει κατά κάποιο τρόπο αναδρομικό χαρακτήρα. Υπάρχουν έργα που μας είνε γκάριμα από παλαιότερα παρουσιάσματα κι' άλλα από την Πανελλήνια Έκθεση του 1952. Άνμεσα σ' αυτά ξεχωρίζει ο «Χορευτής», το αγαλματάκι με την πλαστικότητα, τη χάρη και τη συμμετρία, που απεκόλλησε τότε τη στήλη μας. Τα έργα που άνηκουν στην πρόσφατη συγκομιδή της καλλιτέχνιδος είνε 23.

Όπως τα έκθεμάτα είνε εξ' ανάγκης τοποθετημένα χωρίς χρονολογική σειρά — ή τοποθετησις, αλήθεια, έχει γίνει μ' εξαιρετική επιμέλεια, τα χρώματα των δώδεκων εναρμονίζονται μ' έκλινα τών έργων, ή διατάξεις και ή εκμετάλλεσις του χώρου είνε υποδειγματικές — γεννούν σέ μουικούς απλήροφώτους την άπορίαν πώς ο ίδιος τεχνίτης έχει φέρωσθ' με τόσο διαφορετικό πνεύμα.

Ένα τέτοιο ερώτημα μ' έκανε μία πολύ καλλιεργημένη κυρία την ημέρα των εγκαινίων — σ'α να μην είνε νόμιμη κι' αξιόπιστη μάλιστα ή ανακρίσις, το κληρογέτο καινούργιον έκφραστικόν τρόπον, ακόμα και ταυτοχρονα, όταν ή προσπάθεια δεν είνε αποτέλεσμα μιμησις ή προσέμοιος επιδείξεως δεξιοτεχνίας αλλά έσωτερικής ανάγκης!

Τα έκθεμάτα, που αντιπροσωπεύουν την παραγωγή της τελευταίας διετίας, μ'ας πείθουν πώς η Φρώνη Ευθυμιάδη εργάζεται με πάθος γιά την πραγματοποίησιν του ιδανικού της, όπως το εκφράζει και το σχετικό σημείωμα του Μ. Μ. στον εκκονογραφημένο κατάλογο, ένα συνείδηση με την ελπίην του καλλιτέχνη, την έξκασιμένη παράδοσιν της αρχαιολατρείας, που είνεν επίκλησις μόνο υπό την άφελή μορφή της λαϊκής αγγελιοπλαστικής. Μία σειρά από τερακότες, που ξεβόρε στη Διεθνή Αρχιτεκτονική Έκθεση Αθηνών (Μάιος 1954), της έδωσαν την άφορη, όπως προσέχει ο ίδιος, ένα εκπληρωσάσθαι μιά φορά την πίστιν της σ'α ακόμη μιά φορά την πίστιν της γιά τον προορισμό της γλυπτικής, ότι δηλαδή πρέπει να έλθη πιδόν κοντά στον καθήμενόν διά, ν' αναπνήσθαι και ν' στολήσιν τό στήν, τόν κίον, τό πάγκο, παραστέκοντας περισσότερο στή ζωή του ανθρώπου. Γιά τέτοιο σκοπό πιστεύει (ή γλυπτριά) πως ή τερακότα προσφέρεται περισσότερο ίσως από κάθε άλλη ύλη.

Κατασταλαγμένη, λοιπόν, τώρα ή καλλιτέχνις, με σίγουρο προσανατολισμό, δίνει όλα της τό βάρος σ'ατο διακοσμητικό μέρος. Και δεν υπάχει αμφιβολία πώς οι κατακτήσεις της στον τομέα αυτόν είνε πολλές και σημαντικές. Οι «στριμνιδιετικες», με την άκραν απλοαστεσί, «Φιγούρες από τό Μαρμάρο», ή εύλογιστη «Γέφυρα» (άρθ. 447), ή χαριτωμένη, με την άφελεια της λαϊκής τέχνης, «Όργονα», ή «Κόκκορας» (άρθ. 477) — καθώς επίσης και άλλοι 4-5 — με τά πειθαρηγμένα σέ μιά αβιθική κίτρινη σχήματα, είνε τά ώραιότερα δείγματα της καινούργιας της δουλειάς. Η σπουδαιότητα όμως επιτεύξεως της είνε ή «Φιγούρα - Στάμνος» με την πλαστική φόρμα, τη λιτή κ' έκφραστική μορφή, την άνετη στάση, την απριότητα και τόσο λεπτή διακοσμηση και την όριστα τεχνική έπεξεργασία — ένα μικρό, πραγματικά, άριστούργημα.

Στήν αίθουσα του Γενεδογείου «Κεντρικόν», δ' κ. Κώστα Λινακή έκθετεί 80 πίνακές του — τοπιογραφείες, πορτραίτα, συμπλέγματα ζώων και λουλούδια.

Ο νέος καλλιτέχνης συνερίζει, με καλή άποδοσιν, την προσπάθειά του ν' απλοποιήσιν τη φόρμα και ν' αποτύπησιν με διονυσις τόνοις τά όρώματα του. Ηδη από την προηγούμενη έκθεσιν του (1953) σ'ατο ζωγράφος, μ'ας έδειξε πώς έχει γίνει κύριος των έκφραστικών του μέσων: πολύ πιδόν στέκοσιν από πράγματα είνε το σχέδιό του και τό χρώμα του πιδόν ανάλαφρο. Μερικές φορές μάλιστα, με τό πολύ κέφι που μεταχειρίζεται γιά τη διάλυσιν των χρωμάτων, κάνει την έλασιογραφία νά μοιάσει με άκουσάρα — πράγμα που πρέπει να τό προσέη, γιάτι οι πίνακες γίνονται ένα μέρος από την αξία τους όταν δεν ερωπώνονται σέ τέτοιον σέση με τό όλοκό τους. Η έλασιογραφία δεν είνε άσπαστό να μοιάσει με υδατογραφία, ούτε τό έχοντακό με μολύβι κλπ.

Ο Λινακή είνε ένας άδανος

του ύπαιθρου. Στέκεται μ' έκστασι μπροστά σ' ένα λιμάνι, σ' ένα δέντρο, σ' ένα άνθισμένο κάμπο και προσπαθεί να μεταφέρει στο μουσάκι τά συναισθήματα που του γεννάει τό αντίκρουσμα τους και ν' αποδώσιν με απλότητα κ' εύριθμία, πιδόν πάντων όμως χωρίς στεγνή αναπαραστατική διάθεσιν, τις σπουδαιότερες. Μερικά έργα δεν έχουν δικαιώσει τις προβέσεις του: Τα ζωγραφικά στοιχεία είνε άδυνα, ή πρώτη παράφορμις είνε παρασύρει τόν γραφιστή και τά σχήματα είνε αδέξια ή τυπικά. Οι περισσότερες όμως τοπιογραφείες του Λινακή έχουν και συναισθητική έρωση και χρωματική άρμονία. Κάπου — κάπου ακουγεται μιά μελωδική φωνή, μιά νότα λυρική, στον «Κορινθιακόν», έξαφνα, με τά άτμοσφαιρικά χρώματα, τόν μελετημένο ούρανο και τις κλασσημένες φιγούρες τών ζώων, σ'ατο μικρό τοπίο της Βενετίας αρθ. 58 με την ύγρασιν, την ταρραστή αύρα σ'ατο γκαλιστασιού με τά γαίωδη, καθώς και σ' άλλα βενετσιάνικα έργα, τά ύπ' αρθ. 53, 54, 55, 66 και 71, στις όργιαστικές «Παυσιμονές», στις αλόφωτες, κατάλαλορες άνοιξεις (άρθ. 1 και 44) με την άπτική αβρότητα, σ'α «Γαλήνη», σ'α «Μόκκος» αρθ. 24, τέλος, την τόσο διαφορετική από έκείνες που μ'ας έχουν δώσει πολλοί συνάδελφοί του — ένα ντελικάτο κι' αλόδροσο κομμάτι, που άποτελεί έντελώς προσωπική κατακτήσι.

Τά κοκκώρια κ' οι άγέλαδες του δείχνουν πώς έχει και προσόντα «αβινιαλιές» κ' οι λιγοστές τοπιογραφείες που έκθετεί φανερώνουν δυναμική ψυχολογική παρατηρησις. Ξεχωρίζουν τό πορτραίτο της μητρίτης του, τό δουλεμένο με πολλή άνάτη, και τό ύπ' αρθ. 78, που έχουν και σ'ατο σίμο καλό κ' έλκυστικό χρώμα.

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ